

Косенко Ю.Г.

Сумський національний аграрний університет м. Суми, Україна

write2yulia@ukr.net

Стандартизований іспит з української мови як іноземної. Виклики і перспективи

Зміни, що відбувалися в системі освіти в Україні на початку ХХІ ст., наклали свій відбиток і на структуру вищої освіти, і на зміст навчання у вищих навчальних закладах. Значні перетворення в досліджуваний період відбулись і в структурі підготовки викладачів української мови як іноземної. Першим викликом в методиці викладання української мови як іноземної у 2020 році стало введення пробного тестування Сертифікаційного іспиту з української мови як іноземної. З 2021 р. планується введення обов'язкового Сертифікаційного іспиту з української мови як іноземної. Мета статті – розкрити особливості й основні аспекти підготовки іноземних слухачів до Стандартизованого іспиту з української мови як іноземної.

Сертифікаційний екзамен з української мови як іноземної – це засіб діагностики рівня володіння українською мовою як іноземною.

Сертифікація рівня володіння українською мовою як іноземною – це встановлення відповідності між рівнем комунікативної компетенції і Стандартизованими вимогами до рівнів володіння українською мовою як іноземною (A1-C2).

За загальноосвітнім стандартом, успішне складання тестів II середнього рівня свідчить про досить високий рівень комунікативної компетенції, що дає змогу інокомунікантові задовольняти свої комунікативні потреби в усіх сферах спілкування і провадити професійну діяльність українською мовою спеціалістові гуманітарного профілю [2; 2].

Головна вимога до іноземного слухача під час складання іспиту – знати мову та вміти розмовляти. Ще однією умовою є те, що іноземець не може

складати екзамен у своєму університеті та іспит не може приймати викладач університету, в якому він працює.

До цільової аудиторії тестування належать:

- 1) біженці та особи без громадянства, мігранти;
- 2) закордонні українці (слухачі суботніх та недільних шкіл, кафедр українознавства закордонних закладів вищої освіти);
- 3) особи, які подають клопотання про прийняття до громадянства України;
- 4) особи, які бажають підтвердити знання з української мови як іноземної з метою провадження професійної діяльності за кордоном (громадяни України, які не мають освіти за спеціальністю «Філологія» (українська мова) та іноземці);
- 5) іноземці та особи без громадянства – студенти закладів вищої освіти України.

Документи, на основі яких, розробляються завдання для Стандартизованого іспиту з української мови як іноземної:

1. Українська мова як іноземна. Стандартизовані вимоги. Рівні володіння українською мовою як іноземною А1-С2 / Д. Мазурик, О. Антонів та інш.
2. Єдина типова навчальна програма з української мови для студентів-іноземців основних факультетів нефілологічного профілю вищих навчальних закладів України III-IV рівнів акредитації [Текст]. – Ч. 3. / Уклад.: Л. І. Дзюбенко, В. В. Дубічинський, С. А. Чезганов та ін. ; [за ред. О. М. Тростинської, Н. І. Ушакової]. – К.: НТУУ «КПІ», 2009. – 52 с.
3. Навчальні мінімуми з української і російської мов для іноземців / Укл. Н.Ф. Зайченко, С.А. Воробйова. – К.: ІСДО, 1995.
4. Програма Стандартизованого оцінювання студентів з числа іноземних громадян та осіб без громадянства з мови навчання (української, англійської).

Вміння та навички, які перевірятимуться.

Читання:	Слухання:
- загальне розуміння прочитаного; - пошук необхідної інформації; - повне (детальне) розуміння прочитаного.	- розуміти основний зміст та знаходити (вибирати) необхідну інформацію з почутого (загальне розуміння); - виокремити спеціальну інформацію (повне (детальне) розуміння прослуханого).
Письмо	Говоріння
Перевіряє здатність претендента писати зрозумілі тексти на актуальні теми (загальним обсягом згідно з вимогами до певного рівня) із належним послідовним плануванням та поділом на абзаци.	Перевіряє здатність претендента створювати власні висловлення в усній формі відповідно до запропонованої комунікативної ситуації, дотримуючись лексичних і граматичних норм; вміння усно добирати мовні засоби відповідно до ситуації спілкування, реагувати на запитання, підтримувати діалог.

Типи тестових завдань, які використовуватимуться:

- завдання на встановлення відповідності;
- завдання на визначення правильності / неправильності твердження;
- завдання з вибором однієї правильної відповіді з трьох/чотирьох запропонованих;
- завдання на встановлення послідовності;
- завдання на заповнення пропусків у тексті;
- завдання на створення повідомлення (з опорою на умову);
- завдання на створення повідомлення (твір).

У зв'язку з цим, перед викладачем стоїть найголовніше завдання – дати іноземним слухачам ґрунтовні знання для складання Стандартизованого іспиту з української мови як іноземної.

Оцінювання іноземців відбуватиметься холістичним способом, а не аналітичним. Автори Стандартизованого іспиту з української мови як іноземної стверджують, що під час комунікації основним завданням іноземних громадян має стати розуміння того, про що вони говорять, а граматичні помилки у цьому випадку майже не будуть ураховуватися. Лексична помилка вважатиметься тільки тоді, коли слово вжито в неправильному значенні.

Усі ці зміни змушують шукати нові підходи та способи викладання української мови як іноземної. Незважаючи на це, перевагами такого оцінювання є те, що в подальшому у кожного іноземного студента 1 курсу навчання рівень володіння мовою має бути не нижче B1. Різноманітні завдання, розігрування комунікативних ролей, творчі вправи будуть позитивно впливати на підготовку іноземних слухачів до Стандартизованого іспиту з української мови як іноземної. Отже, метою тестування є визначення рівня володіння мовою іноземних громадян. Підготовка до іспиту має бути протягом усього навчання на підготовчому факультеті, тому викладачеві-україністу потрібно вдало підбирати навчальний матеріал, щоб кожен іноземний слухач мав рівень володіння мовою не нижче B1.

Література:

1. Програма Стандартизованого оцінювання студентів з числа іноземних громадян та осіб без громадянства з мови навчання (української, англійської).
2. Єдина типова навчальна програма з української мови для студентів-іноземців основних факультетів нефілологічного профілю вищих навчальних закладів України III-IV рівнів акредитації [Текст]. – Ч. 3. / Уклад.: Л. І. Дзюбенко, В. В. Дубічинський, С. А. Чезганов та ін. ; [за ред. О. М. Тростинської, Н. І. Ушакової]. – К.: НТУУ «КПІ», 2009. – 52 с.